Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXVII. Štev. 18. Lendava, 5. maja 1940.

N P.n.Prekmursko muzejsko MO
društvo,M.Sobota.

„TRPLJENJE OPLEMENITI ČLOVEKA!"

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za prihodnjo nedeljo

Letna naročnina: na posamezni naslov 30 Din, na skupni 24 Din, za inozemstvo 72 Din, z Marijinim L. 100 Din, za Ameriko 3 dolare

Štev. položnice 11-806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Klekl ovo pismo

g. Camplinu, uredniku Novin za l. štev. Novin v aprilu

Ljubljana, Leonišče, 1940. aprila 1. na svétek Marijinoga Oznanenja, šteri se zavolo ranoga Vüzma letos te den sveti mesto 25. marca

DRAGI NAROČNIKI NOVIN I VSI SLOVENCI SLOVENSKE KRAJINE!

V prvoj številki Novin letošnjega leta sem javno naznano, da na te lepi Marijin den odložim uredništvo Novin ino je zročim drügomi gospodi, naj je prevzeme na Marijin den, kak sem je jaz pred 27 leti tüdi na Marijin den začeo vrejüvati i izdavati. Pri toj priliki se iz globočine srca s sinovskov vdanostjov zahvalim prezvišenomi g. lavantinskomi knezoškofi i ap. administratori Slovenske Krajine, dr. Ivani Jožefi Tomažiči, da so pristali, naj uredništvo Novin začasno prevzeme g. Camplin Ivan, kaplan v Lendavi, ki to tüdi dragevole včini. Za časa mojega teškoga betega je tüdi on vrejüvao dozdaj Novine i je podigno v vsakom pogledi visoko Bog, njemi povrni i njegovim pomagačom.

Dragi brat po Kristuši, urednik Novin! Na Marijin den ti izročim kinč Slovenske Krajine, „Novine", naj ostaneš pod njenim maternim varstvom s krščanskim listom, z šterim si predgar Kristušovih istin v vsakom kraji, kamakoli te prihajajo. Jaz ti, i tvojim naslednikom v uredništvi, kak teštament priporočim samo dvoje: 1. pod Marijinim varstvom gostokrat trkajte na tabernakl, da dobite Njegovo moč, ki v maloj hoštiji prebiva; i 2. večkrat se obrnite na naročnike potom širitelov, da zveste, ka želejo. Ta dvoje bo rosilo blagoslov na vaše delo i hasnilo našemi lüdstvi za večno i časno blaženost. Te poznam kak dobroga dühovnika i zato s popolnim zavüpanjom i düševnim mirom ti zročim kinč Slovenske krajine „Novine" kak uredniki, dokeč te Višja cerkvena oblast inam ne pozove. Gda pa civilna oblast potrdi naše kat. tiskovno društvo, pa tomi zročim še letos kakši Marijin svetek tüdi kak lastnino „Novine" ino „Marijin List" s „Kalendarom Srca Jezušovoga", da to društvo skrbi stoletja ino stoletja za zdravo düševno hrano Slovenskoj Krajini. Prosim te, dragi urednik, da lepi Marijin mesec maj, te vrstice objaviš. Zavolo teškoga betega so zakesnile.

Tebe pa, dobro slovensko lüdstvo, prosim, podpri dva svojiva lista z naročitevjov, vsaka hiša naj pristopi k tiskovnomi društvi i postane dosmrtni naročnik Novine i M. Lista. Podprite vsi naročniki i vsi moji sotrüdniki i dopisniki i začasnoga novoga g. urednika i njegove naslednike, pa še novi pristopite. Uredništvo je v Lendavi kak dozdaj, sem naj se pošilajo dopisi, uprava je pa v Črensovcih, tü naj se listi naročajo i tü naj se prijavi sprememba naslova.

Ve pa, drage „Novine", sad lübezni do Boga i mojega slovenskoga naroda, tlačite naprej pot lübezni do Boga i bližnjega! Bog z Vami!

Klekl Jožef,
dühovnik, bivši urednik Novin.

Kmetje, slovenska zemlja je naša, ljubimo jo!

To nedeljo bo v Soboti kmečki tabor. Tabor sta organizirali Kmečka zveza iz Ljubljane in Zveza poljedelskih delavcev v Soboti. Kmečka zveza zbira v svoji organizaciji vse zavedne kmečke može in fante. Zveza poljedelskih delavcev pa vse one delavce, ki delajo na polju doma ali v tujini. Obe organizaciji skrbita za slovenskega kmeta, branita njegove koristi in potrebe in vzbujate pri kmetih stanovsko zavest in ljubezen do domače zemlje. Mogoče kateri izmed čitateljev ne pozna teh organizacij, pa bo kljub temu prišel v nedeljo v Soboto. In tako je prav! Kmečki tabor bo v Soboti, tabor kmečkih sinov in hčera.

Ob tej priliki si pokličimo v spomin, kaj pomeni zemlja za naše življenje: zemlja, na kateri živimo, na kateri postavljamo hiše, sadimo drevje in pasemo svojo živino.

Že v raju je Bog rekel prvima človekoma: vse, kar sem ustvaril, kar vidita okoli sebe, vse to je vajino, obdelujta vse to in živita na tej zemlji. Še danes je tako. Ko dorašča sin in hčerka, ju popelje oče ali mati na polja in reče: to je naše!

Vsi vemo, da smo iz zemlje in v zemljo se povrnemo. Pa nismo ustvarjeni za zemljo, ampak je zemlja ustvarjena za nas. Bog je ustvaril svet, da služi človeku. Vse pa, kar nam služi, moramo ljubiti, čuvati in braniti. *Zato je prva naša dolžnost, da* **ljubimo** *svojo zemljo.*

Kmetje! Mi smo najsrečnejši ljudje, ker imamo najboljšo in najzvestejšo mater, mater zemljo, ki skrbi za nas. Ali ste že kdaj premišljevali, kaj nam je zemlja? Zemlja je kakor večna mati, ki se ne stara, ne propada, ampak je vedno ista. Vedno je polna skritih moči za rast in setev in žetev. Mi kmetje se mladimo na zemlji, se staramo in umiramo na njej, ona pa preživi vse rodove. Nas lahko doletijo nesreče, včasih nam uniči toča ali voda vse, kar je zraslo na zemlji. Pa je mati zemlja pripravljena dati novo setev, novo travo in nove gozdove. Zemlja je trdoživa, vse prenese in nam ostane zvesta, kakor dolgo ji mi ostanemo zvesti. Kako dobra je torej ta naša mati zemlja!

Ne pozabimo, da je ta mati zemlja **naša!** Že otrok se veseli, če lahko pokaže kakšno stvar mamici in reče: to je moje! Kmet! Pokaži vsakemu, ki pride k tebi: Vidiš, do tam, do tistega mejaša je moje, je moja zemlja, ki sem jo dobil od očeta ali prislužil s poštenim delom. Zato je ne dam nikomur. Tvoja je ta zemlja, na kateri prebivaš. Kakšen ponos in čast za tebe, da lahko mirno poveš vsakemu tujcu: Ta zemlja je moja! Ne daj je nikomur, ne zapravi je, saj imaš zlati zaklad skrit v tej zemlji. Kmet je ponosen na svojo zemljo. Uradniki imajo mesečne plače, obrtniki svoje orodje in delavnice, oboji mogoče še hiše ali palače, kmet pa ima zemljo. Denar nam lahko ukradejo ali ga zapravimo, hiše lahko pogorijo ali se porušijo, zemlja pa ostane. Zato pa kmet hrepeni samo po zemlji in njenem bogastvu.

Naša je ta slovenska zemlja na kateri prebivamo. **Nikomur je ne damo!** Vsak košček zemlje bomo čuvali in branili. Zemlja je naš največji zaklad, katerega tatovi ne morejo ukrasti, sovražnik ne uničiti. Trdno stojmo na svoji zemlji, ljubimo jo. Naša velika skrb bodi, da svojo zemljo obdelujemo, da na svoji zemlji živimo. Vsak košček naše zemlje mora biti obdelan, lepo in prav zasajen, saj je to naša zemlja. Ne silimo v mesta, ne v tujino na tujo zemljo, doma delajmo in obdelujmo svojo zemljo. Tujina nam da mogoče nekaj denarja, ki ga večkrat radi zapravimo, domača zemlja nam pa daje življenje, veselje in radost, saj je to naša zemlja.

Končno **branimo to zemljo!** Ta zemlja je naša in slovenska. Mi smo slovenski kmetje in živimo na slovenski zemlji. Zato smo pripravljeni uničiti vso morilno orožje nad sovražnikom, ki bi nam hotel to zemljo zasesti. *Nikomur je ne damo, ker jo ljubimo!*

Kmetje! Slovenska zemlja je naša, ljubimo jo, obdelujmo jo in veseli pospravljajmo plodove te zemlje. Kmečki fantje, veseli prepevajmo ob večernih urah na vasi lepe slovenske pesmi, ko smo podnevi delali na svoji zemlji. Sovražnik nam lahko uniči hiše, oropa denar, zemlje pa ne damo nikomur. Slovenska zemlja je naša in naša mora ostati!

Kmečki fant.

Bivanje inozemcev

Po uredbi ministrskega sveta o bivanju in kretanju inozemcev z dne 17. aprila 1940 sme tuj državljan stanovati samo v kraju, ki je označen v dovoljenju za bivanje. Vsi oni inozemci, ki imajo veljavna dovoljenja za bivanje, morajo stanovati samo v kraju, kjer so stanovali takrat, ko so vložili prošnjo in ki je označen v njihovem naslovu v dovoljenju za bivanje. Če hoče inozemec spremeniti svoje bivališče, mora po predpisani poti vložiti novo prošnjo na bansko upravo. Inozemec, ki bi brez dovoljenja banske uprave premenil mesto bivanja, bo kaznovan po čl. 3. navedene uredbe z zaporom do 30 dni ali z denarno kaznijo do 1.500 din. Poleg tega bo po izvršeni kazni izgnan iz kraljevine Jugoslavije.

Kraljevska banska uprava dravske banovine.

z Francijo

27. aprila je v Beogradu v cerkvi Kristusa Kralja priredil duhovni koncert na orgljah Joseph Bonnet, znani organist cerkve sv. Evstahija v Parizu. 29. aprila je ponovil koncert cerkvene glazbe na orgljah v slavni Strossmayerjevi katedrali v Djakovem.

Naši stiki z drugimi državami in narodi

z Bolgarijo

Univerzitetna organizacija HSS v Zagrebu je v sodelovanju z bolgarskimi dijaki priredila slovesno akademijo v čast Aleksandra Stambuliskega in drugih borcev bolgarskega kmetskega gibanja. Akademija je je bila *3. maja* v dvorani Matice hrvaških obrtnikov.

z Madžarsko

V Beogradu je bila 25. aprila otvorjena *razstava sodobnih madžarskih slikarjev*. Pri tem je madžarski poslanik omenjal veliko vlogo, ki jo ima v Budimpešti tamkajšnje madžarsko-jugoslovansko društvo, ki je to razstavo pripravilo. Izrazila se je tudi želja, da bi madžarska prestolnica mogla v kratkem videti razstavo jugoslovanskih umetnikov.

Naš trgovinski minister je obiskal *mednarodni spomladanski velesejem v Budimpešti*. Ob tej priliki mu je regent Horthy izročil največje madžarsko odlikovanje „Legijo reda za zasluge." 26. aprila je bil tam slovesno odprt jugoslovanski paviljon. Naš minister je 27. aprila obiskal madžarsko narodno in svobodno pristanišče v Budimpešti, pomemben činitelj madžarske trgovine. Istega dne je dr. Andres prisostvoval poroki regentovega sina Štefana Horthyja.

V Zagrebu danes živi nekaj tisoč Madžarov, na drugem delu banovine pa jih je nekaj desettisočev, izmed katerih jih je največ iz Vojvodine, oziroma iz raznih krajev Bačke. Za časa prejšnjih režimov se Madžari v Zagrebu in sploh na Hrvatskem niso mogli organizirati, tako, da so šele pred nekaj tedni mogli začeti ustanavljati zvezo pod imenom „Madžarska kulturna skupnost" kot zveza v banovini Hrvatski. V pravilih je naglašeno, da se ne bo pečala s politiko in da je v okviru zveznega delovanja prepovedano vsakršno politično delovanje. Zdaj so z odločbo banske oblasti ta pravila potrjena.

z Nemčijo

V okviru gibanja za zbiranje starega železa in kovin so v Jugoslaviji živeči Nemci podpisali vsoto *814 000 Din* v ta namen. — Nemška vlada je dala na razpolago jugoslovanski 100 tisoč mark kot podporo jugoslovanskemu prebivalstvu v poplavljenih krajih.

V Beogradu se mudi vodja indogermanskega instituta na univerzi v Leipzigu profesor dr. Henrik Junker. Predaval je o muzikaličnem elementu v jezikih sveta.

z Italijo

V Rimu, *na mednarodnem tenis turnirju*, koncem aprila, je Jugoslovan Punčec, doma iz Čakovca, zmagal kot prvak v igri poedincev. Par Punčec in Pallada (tudi Jugoslovan) sta si osvojila srebrni prehodni „pokal narodov", („Coppa delle Nazioni") v igri parov državnih reprezentanc.

z Anglijo

Beograd je obiskal anglikanski škof iz Gibraltarju dr. Harold Buckstone (izg. Bakston). Z njim je prišel tajnik srbske pravoslavne cerkve v svrho zbližanja obeh cerkev. Danes jih bo sprejel patriarh Gavrilo, ki mu bodo izročili lastnoročno pismo angleškega canterburyskega nadškofa, — iz Beograda bodo potovali odposlanci anglikanske cerkve k romunskemu patriarhu v Bukarešto, nato pa v Sofijo in Carigrad.

V nedeljo, dne 5. maja, vsi v Sóboto na KMEČKO-DELAVSKI TABOR

Nedela

po vüzmi šesta

Pravo je Jezuš svojim vučenikom: Gda pride Oveseliteo, šteroga vam pošlem jaz od Oče, Düha pravice, ki od Oče zhaja, bode on svedočo za mene. Pa tüdi vi te svedočili, ar ste od začetka z menom. To sam vam povedao, da se ne spačite. Iz sinagog vas bodo metali; pride celo vüra, da bo vsaki, ki vas vmori, štimao, ka Bogi slüži, I to včinijo vam, ar ne poznajo Očo, niti mene. A to sam vam povedao, da gda pride vöra, se spomenete, ka sam vam jaz pravo. (Jan. 15, 26—27., 16, 1—4)

*

V osmini Gospodovoga vnebohoda smo. Naše misli bi naj bile „zdignjene k nebeskim želam". Gospod je še pred nami, da nam pripravi bivališča": v hiži njegovoga Očé je „vnogo bivališč": vsaki človek lejko najde tam sebi primeren prostor. Vsaki človek mora svojo pot k Bogi hoditi. Dokeč je ta gladka ali bar brez vekših težav, do tečas je vse dobro. Ali kda križ pritisne na rame z vsov žmečavov, te zaječimo i se razdvojeni pitamo, zakaj to trplenje. Odgovor nam davle denešnji evangelij: boži Düh, ki ga je Sin od Očé poslao, nam v globini düše tolmači, zakaj trplenje; da je to samo potrebna pot v blaženost, düševno in telovno.

Ne pozabimo té čas tüdi na devet dnevnico v čast sv. Dühi, kak so jo že apostoli opravlali. Opravlajmo jo bar s kratkim zdihlajom v čast božemi Dühi, da nas razsveti v teh mračni dnevaj, dá moč i nas potolaži: Pridi sveti Düh Tolažnik...

Papež o novem mednarodnem redu

Danes, častiti bratje, že vsi z grozo gledajo strašno zmešnjavo hudega, v katero so privedle označene zmote in kar se je iz njih rodilo. Padle so drzne sanje o neomejenem napredku in kdor se še ni ovedel, ga drami iz omotičnosti bridka sedanjost z besedami preroka: „Gluhi, poslušajte, slepi, glejte" (Iz 42, 18). Kar je bilo na zunaj videti kot red, ni bilo drugega kot grozeči prevrat: zmes moralnih pravil, ki pa so se odtrgala od dostojanstva božjega zakona in so okužila vsa polja človeške delavnosti. Toda pustimo preteklost in obrnimo pogled proti bodočnosti, ki bo prinela — kakor obljubljajo tisti, ki imajo v rokah usodo narodov — nov red, ki bo slonel na pravici in blagostanju, da se le poležejo sedanji krvavi spopadi. Ali pa bo ta bodočnost v resnici kaj drugačna, ali bo predvsem boljša? Ali bo novi mir in novi mednarodni red po koncu te vojne, prežet pravice do vseh, ali bo dihal iz njega tisti duh, ki daje svobodo in pomirjenje, ali pa bo žalostna ponovitev starih in novih zmot? Pričakovati popolne preusmeritve zgolj od vojne in od njenega končnega izida, je prazno, skušnja tako uči. Dan zmage je za tistega, ki je uspel, dan veselja; hkrati pa je tudi dan preizkušnje, ko se angel pravice bori z zlim duhom sile; srce zmagovalca kaj rado zakrne; usmerjenost in naprej gledajoča modrost sta mu slabost; naval ljudskih strasti, ki ga žene spomin na prestano trpljenje in žrtve, večkrat vzame oči tudi odgovornim in ne slišijo svarilnega klica človeštva in pravice, ki ga prevpije in zamori nečloveški: gorje premaganim. Nevarno je, da sklepi in odločitve, ki pridejo iz takega razpoloženja, niso drugega kot s pravico pokrita krivica.

Ne, častiti bratje, rešitve narodom ni od zunanjih sredstev, od meča, ki more staviti pogoje miru, ne more pa ustanoviti miru. Sile in moči, ki bodo prenovile obličje zemlje, morajo vzniknili iz notranjosti, iz duha. Novi svetovni red in red narodnega in mednarodnega življenja — ko bodo potihnile sedanje žalostne in okrutne borbe — ne sme več sloneti na nezanesljivem pesku izpremenljivih in prehodnih pravil, ki so prepuščena sodbi skupnega in posameznega samoljubja, ampak mora biti oprt na neomajni temelj, na nezlomljivo skalo naravnega prava in božjega razodetja. Od tod naj tudi človeški zakonodavec zajema tistega duha ravnovesja in oster čut moralne odgovornosti; ako namreč tega ni, se kaj lahko zgreši meja med zakonito rabo in zlorabo oblasti. Samo na ta način bodo njegove odločitve notranje trdne, plemenite in dostojanstvene in bodo imele tudi versko jamstvo in ne bodo orodje samoljubja in strasti. Kakor je res, da trpljenje, ki stiska današnje človeštvo, izvira deloma tudi od neuravnovešenega gospodarstva in borbe za bolj pravično razdelitev dobrin, ki jih je Bog dal človeku za življenje in napredek; še bolj res pa je, da je korenika tega zla mnogo globlja in sega na polje verovanja in moralnega pojmovanja; v postopnem odpadu narodov od celotnega nauka in vere, navad in nravi, ki jih je nekdaj neutrudno in radodarno gojila in pospeševala kat. Cerkev, se je tudi teh temeljev lotila trohnoba; zato mora biti nova vzgoja človeštva predvsem duhovna in verska, da bo rodila kaj sadov; izhajati mora tedaj od Kristusa kot iz svojega nepogrešljivega temelja, polna pravice in kronana z ljubeznijo. (Dalje)

Okrožnica Pija XII. „Summi Pontificatus"

Naš misijonar piše

Dragi g. urednik! Veseli me sporočiti Vam, da sem z najbolšim uspehom končao med Čilenskov decov v mesti Ikike (po Čilenskom Iquique) moje triletno včenjé ali asistencijo, kak pravimo mi salezijanci i štero nam red zahteva pred bogoslovjem. Že od 1. marca preminočega leta sem pa v glavnom mesti naše republike, v mednarodnom bogoslovskom zavodi v Santiago, gde sem že, hvala Bogi, dovršo prvo leto bogoslovja. Na den sv. Andraša sem dobo Tonzuro, štiri dni potom kak je naš g. *Maroša* bio posvečeni v dühovnika i g. *Šnurer* v subdiakona, s šterima sem prvikrat meo srečo edno celo leto vküp preživeti.

Vrnem se za eden stopaj nazaj. Čitüdi se navedeno mesto Ikike, kak sem Vam že ednok nikaj malo sporočo, nahaja čisto v püščavi, gde nega nikšega dreva, rože, živali i gde je vse puno samo vročih sunčnih trakov i morskoga peska, je itak ta pokrajina najbole bogata v celoj državi. To pa zato, ka ravno v toj deželi so tisti neizmerni rüdniki, ki dajajo *po celom sveti poznani Čilenski Soltter* i tiste velikanske fabrike, ki ga izdelavlejo, štere sem tüdi jaz meo srečo, da sem je obiskao. Vzrok velkoga bogastva, čitüdi po drügoj strani maloga števila *naših Dalmatincov (približno 100)*, ki so šče v tom kraji, ar se vsako leto bole selijo v mesto Antofagasta, štero leži 400 km. bole proti jugi, je ravno ta „Pampa Salitrera", ime s šterim se zove pri nas ta püščava. *Ništerni med njimi so celo upraviteli solitersklh fabrik.* Dosta sem jih osebno poznao i večkrat gučao z njimi. Samo čakajo ka bi se znova i kak najprle nazaj med nje vrno.

Dühovnikov v toj deželi, ki bi se bar ob nedelaj skrbeli za düševno srečo jezero i jezero zapüščenih delavcov, je jako malo, ali bolše či povemo, da skoro nikoga nega. Vsakih 80 km. najmre ma samo ednoga mešnika. Lüstvo je preci, čitüdi nej jako slabo, ali kak bomo zahtevali, ka bi bilo bolše, či njim fali podlaga krščanske vere, štera je potrebna nej samo da dosegnemo večno življenje, liki tüdi časno izobrazbo. Mi Salezijanci s Frančiškani smo do zdaj edini, ki se trüdimo za vzgojo tükajšnje mladine i odrasloga lüstva.

Tü sem torej jaz preživo cela tri leta i včüo našo deco. I gda je prišao čas, da sem se po povelji našega g. nadzornika mogao preseliti v bogoslovje, mi je nikša vola nej bila zapüstiti to mesto, tak sem se njemi privado. Vse prebivalce sem že skoro poznao i tüdi vsi so me poznali, vido sem velko düševno potrebo, štero ma mesto, moji vučeniki so nej šteli ka bi odišao, morsko Ikikensko zračje je bilo nikaj idealnoga za moje zdravje, spominjao sem se vseh tistih dnevov, gda sem odo na sprehod z mojimi dečkami, njim igrao z harmonikami i citrami, štere so mi küpili g. nadzornik i se tak vsi vküp veselili na obali Velkoga Morja. Vse to mi je pa bilo jako pri srci i se mi je nej vidlo naednok zapüstiti, čiravno sem bio v pravoj püščavi. Gda se najmre dela od zajtra do večera, nega časa ogledavati nerodovitnost i süšavo dežele, glavno je, da se dela düšam v blagor, to je pa sešerom ednako, tak v püščavi, kak zvün nje.

Končno pa blagovolite prejeti najvdanejše pozdrave, štere Vam iz dalne Čilenske države pošila Vaš

Pišta Sočak
salezijanec.

P. s.: Prosim Vas, ne zamerite mi slabo prekmurščino. Tü navadno vsikdar gučim slovenski z gg. Šnurerom i Horvatom, zato se pa ništernih prekmurskih reči več dobro ne spominam.

Pregled vojne

Na zahodni fronti vlada mir. Vojna poročila vsak dan ponavljajo: Nič novega.

Na Norveškem pa so bili živahni boji na suhem, v zraku in na morju. Ni se mogoče otresti vtisa, da so zavezniki, to so Anglija, Francija in Norveška v svojih vojaških ukrepih počasni, prepočasni za bliskovito hitrost, s katero delujejo Nemci. Nemci sedijo na Norveškem na več med seboj nepovezanih odsekih obale. Njihov cilj je, da se njihove čete s prodiranjem v notranjost z vseh odsekov med seboj združijo in dobijo deželo pod svojo oblast. Angleži in Francozi so se po neuspelem poskusu, da Nemce takoj prve dni po vdoru na Norveško izženejo iz zasedenih pristanišč tudi izkrcali na posameznih odsekih norveške obale in je njihov cilj, da s hitrim prodiranjem v notranjost posamezne nemške posadke obkolijo, preprečijo, da bi dobile med seboj zvezo, in jih potem ali izgladujejo, ali pa vojaško premagajo. Istočasno pa hočeta Anglija in Francija Nemčiji onemogočiti vsako zvezo z norveškimi četami, da bi ne mogle dobiti okrepitve in novega orožja. V preteklem tednu se je pokazal uspeh teh obojnih prizadevanj. Med tem ko so Nemci kljub straži angleškega brodovja mogli na Norveško spraviti že okrog 100.000 mož in 1.300 letal, so Angleži in Francozi izkrcali le slabotne oddelke. Prodiranje Nemcev v notranjost dežele je bilo mnogo bolj hitro, in ko so se nemške in angleško-francoske čete prvič srečale, so se morale angleške čete po hudih praskah umakniti, ker so bile preslabotne in niso imele orožja proti tankom. Končni uspeh je ta, da so Angleži čisto na severu pri Narviku nemško posadko obkolili in jo bodo najbrže uničili, na srednjem in na južnem bojišču pa so pokazali premoč Nemci, tako da je nevarnost, da se nemške čete v srednji in v južni Norveški ne bodo združile, kar bi pomenilo za angleško-francosko-norveške čete veliko nevarnost, da sploh ne bodo vržene iz južne in srednje Norveške. Angleži in Francozi so zadnje dni začeli izkrcavati večje oddelke, da preprečijo najhujše. Nasprotno pa je res, da je angleško letalstvo pokazalo izredno veliko delavnost in neprestano bombardira nemška letališča in prevozne ladje. A številčno nemškemu letalstvu še ni kos. Nemci z letali odganjajo angleške vojne ladje, ovirajo Angležem in Francozom izkrcavanje ter uničujejo za hrbtom zaveznikih čet prometne zveze. Norveška postaja pozorišče enega velikih poglavij v sedanji vojni. Vojaški strokovnjaki namreč trdijo, da je Norveška z vojaškega stališča tako važna, da morajo Nemci storiti vse, da izženejo nasprotnike iz nje in se tako znebijo nevarnosti stalnih vpadov z boka, a da morajo tudi Angleži sprejeti največje žrtve, da izženejo Nemce iz Norveške in se tako znebijo nevarnosti, da dobijo nasprotnika v neposredno bližino svoje lastne obale. Vojaški strokovnjaki napovedujejo torej velike vojaške dogodke. Sedaj so glavni boji okrog Trondhjema. Angleške in francoske čete so se izkrcale v dveh novih fjordih. Nemci so pa zavzeli Dombas.

Rojstni dan kneza-namestnika

Nj. Kr. Vis. knez namestnik Pavle je v nedeljo 28. aprila, to je na pravoslavni Vüzem, obhajal svoj 48 letni rojstni dan. Krmilarju naše države, ki je vse svoje velike življenske, državne in politične skušnje stavil popolnoma v službo naše lepe domovine, tudi mi od skrajne severne meje v globoki hvaležnosti popolnoma zaupamo.

Najvišji madžarski red za kneza-namestnika

Madžarski listi prinašajo pod velikimi naslovi novico, da je bilo jugoslovanskemu knezu namestniku Pavlu izročeno najvišje madžarsko odlikovanje, namreč najvišja stopnja reda „za zasluge" na biserni orglici.

Avtomobili bodo onemogočili pristanek sovražnih letal

Kako je Švedska zavarovala svoja letališča

Iznajdbe in nove izpopolnitve v vojni tehniki ne smejo biti preveč zamotane, drage in težko izpeljive, ako naj bodo učinkovite. Kakor povsod v tehniki, velja tudi za vojno tehniko načelo, da je najboljša iznajdba tista, ki je najbolj preprosta, ker prav v preprosti rešitvi neke naloge leži genialnost.

Mala, nevtralna država, ki je močno ogrožena od vojne, je pretekli teden nudila praktičen dokaz, da so gornje trditve resnične. Način, ki se ga je Švedska poslužila za zavarovanje svojih letališč, je po svoji preprosti zamisli res tako izviren, da mu v zgodovini vojne tehnike redko najdemo primer.

Švedska vlada se je tako rekoč čez noč znašla v zelo neprijetnem položaju, ko je na njenih mejah zadivjala vojna. Med mnogimi drugimi se je čez noč pojavila tudi skrb, kako zavarovati švedska letališča, da ne bodo na njih v množicah pristajala sovražna letala in izkrcavala čete, ki bi zasedle osrčje države. Švedska ima osem vojaških letališč v naslednjih krajih: Karsborg, Boden, Oestersund, Västeras, Barkarby, Karlstad, Malmslatt in Ljungbyhed. Kako preprečiti sovražnim letalom, da ne bi mogla pristajati na teh letališčih in izkrcavati na njih pehoto, tanke, topove itd.?

Velesile si lahko dovolijo, da svoja letališča varujejo z močnimi jatami lovskih letal, ki so stalno pripravljena za vzlet, ali pa z močno verigo protiletalskih topov in strojnic, ki so v stanu napraviti v zraku ognjeno zaprekò, čez katero sovražna letala ne morejo brez velikanskih izgub. Švedsko letalstvo, ki je šele v razvoju, ne zmore tega, prav tako tudi ne protiletalska obramba, ki jo bodo Švedi v primeru vojne krvavo potrebovali za varstvo nezaščitenih mest in za varstvo prostorov, kjer se bo zbirala njihova vojska. Lahko bi bilo letališča tudi pokvariti z eksplozijami ali jih napraviti neuporabna z različnimi zaprekami; toda v tem primeru bi bila letališča neuporabna tudi za švedsko letalstvo.

Švedi pa so prišli na izvirno zamisel. Sklenili so, da bodo svoja letališča spremenili v prostore, na katerih bodo parkirali avtomobili. In to so že napravili. Pri tem jim dobro služijo luksuzni avtomobili, taksiji, stari tovorni avtomobili itd. V dolgih vrstah so ta vozila pripeljali na letališča in jih tam razporedili tako, da so ves prostor razdelili v majhne odseke, na katerih ne more pristati nobeno letalo. 200, največ 300 avtomobilskih vozil zadostuje, da se še na tako velikem letališču onemogoči pristajanje vsakega letala. Z 2000 avtomobilskimi vozili, kar pomeni komaj dva odstotka od števila vseh takšnih vozil na Švedskem, bo Švedska lahko zavarovala vsa svoja letališča. Kadar bodo potrebovala letališče švedska letala za vzlet ali pristajanje, četrt ure kasneje pa se bodo vrnila na svoja mesta in letališče bo spet zavarovano.

Glasi iz Slovenske Krajine

Vse naročnike Novin, ki spremenijo svoj naslov, prosimo, naj vsikdar, kda pošlejo novi naslov, napišejo tüdi staroga, na šteroga so do tisti mao dobivali. Večkrat se zgodi, da mamo, posebno v Franciji, dva ali več naročnikov z istim imenom. Če nam naročnik ne napiše svojega staroga naslova, ne vemo, šteroga naj brišemo i tak nastane pomota. Zato naj vsi naročniki gornje upoštevajo.

Zahvala. Iz dna srca se zahvalim vsem za vso lübezen, ki ste mi jo izkazali v mojoj teškoj bolezni, posebno za vse molitve, svete meše, sv. obhajila, za vse pozdrave, obiske ino vso delo, ki ste je mesto mene opravili. Bog naj vam bo plačnik. — Klekl Jožef, dühovnik.

Lendava. G. kaplan Gjörköš je odšel na mednarodni velesejem v Budimpešti. — Želimo mu prijetno bivanje pri sosedih.

Grad. Kak smo že poročali je naš dozdanji g. provizor Ivan *Kolenc* bio v nedelo 28. aprila instaliran za župnika. Obred je opravo njegov brat g. prof. Franjo Kolenc iz Maribora. Mladomi gospodi župniki, ki je že dosta včino za vsestranski napredek gračke fare, tüdi mi iskreno čestitamo!

Dolina. Naši šolarji imajo zelo radi našega šolskega upravitelja, ker se res trudi, da bi otroci čim več pridobili v šoli. Po njegovi iznajdljivosti šolarji zadnje čase poslušajo šolsko uro ljubljanskega radia.

Črensovci. Naš g. kaplan, Zver Štefan so bili premeščeni za provizorja na izpraznjeno faro k Nedeli. Malo časa so bili pri nas, vendar smo jih tak zlübili, da nas je njihova premestitev hüdo zadela. Želimo njim na novom mesti obilo božjega blagoslova.

Trije otroki iz Italije so prišli v sirotišnico v Turnišču. Že njihov dedek je nekda odišeo iz Bogojine po sveti. Ar se je nindri nej tak dugo stavo, da bi si pridobo državljanstvo ali občinsko pristojnost, so njegovi vnüki ešče izda pristojni v bogojansko občino. Decin oča je morao v bolnico v Trsti, z otroki neso znali kam, zato so je poslali v bogojansko občino. Ta je dala otroke v sirotišnico. Težko je z njimi v zavodi i šoli, ar nieden nevej niti besedice inači govoriti, kak samo taljanski.

Za elektrifikacijo Turnišča je že vse pripravleno. Pri banski upravi je že vse dogovorjeno kelko bo prispevala občina, za kelko bodo trošilci dobili električno razsvetlavo itd. Pri banovinskoj hranilnici v Mariboru pa je že naprošeno potrebno posojilo. Tüdi je že vse natenci preračunano, kelko de koštala elektrika, kak de se posojilo odplačevalo itd. Vsi se že veselimo napeljave, ki bo v korist tükajšnjomi lüdstvi sploh, zlasti pa še nam čevlarom, ki se živimo skoraj samó od obrti, petrolej pa jako težko dobimo i še toga ne v zadostnoj meri.

Čuden lov smo imeli ta teden v Turnišču. Nek Vuk iz Polane je prišel v en tukajšnji pinteš. Ker pa je ta pinteš že suh in ne najdejo več vina, je šel v drugega. Tam je pil, prenočil in drugi dan nadaljeval svoje „delo". Jako je lepo in pošteno govoril, med tem pa je „pomotoma" djal v svoj žep žepno uro in pipico gospodarja, ki ga je gostil. Plačal tudi ni nič, pač pa obljubljal, da bo spito vino vrnil in prinesel še boljše vino nazaj. Ko je gospodar opazil, da mu ura manjka, je uzmovič pokrivil neke fante, ki so med tem tudi bili v pinteši. Ko so ti dokazali svojo nedolžnost, se je začela lovina na Vuka, ki se je najprej skril v neki štali, nato v Gjerkeševih svinjakih, tako da je deložiral svinje (danes se to godi med državami) in končno še v eni štali, kjer so ga neuradni organi naše „javne varnosti" prijeli in mu takoj odšteli primerno kazen. Ali ni to špajsna senzacija?

Velika umrljivost stari ljudi in dece se je letos pokazala v turniški župniji. Od novega leta do zdaj je umrlo v toj ne veliki župniji 63 ljudi. Druga leta je komaj do oktobra umrlo toliko ljudi.

Občni zbor soboškega Tujskoprometnega društva. Te dni je imelo soboško Tujskoprometno društvo svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik g. župan Hartner Ferdinand. Podal je kratek pregled delovanja društva, ki se je nadelo nalogo, da propagira lepoto Slovenske Krajine in jo skuša približati ostali Sloveniji. Pri volitvah je bil izvolje stari odbor, v katerem sta predsednik župan g. Hartner, podpredsednik pa gimn. ravnatelj g. inž. Ivo Zobec.

Grofovski potomec je mro v Törnišči: posestnik Franc Banfy, star 85 let po kratkom betegi. Bio je 40 let nepretrgoma v občinskoj slüžbi kak poljski čuvaj i zaprisežen cenilec na polaj i travnikaj včinjene škode. Tüdi je bio rediteo sejmišča. Kda so delali kataster za občino, je bio pri razmejitvenoj komisiji. — Grofi Banfyji so zozidalii staro törjansko cerkev. — Naj v miri počivle!

Čentiba. Naše proščenje v pondelek križovoga tjedna je bilo jako lepo. Bilo je oblačno ali dežja ne bilo celi den, odvečera smo celo meli nekaj sunca. Na lepom breščeki, ki je že bio ves v cvetji, se je zbralo izredno dosta lüdi, ki so pazlivo poslüšali predgo, kak potrebna je molitev, nato pa krasno spevanje med sv. mešov. Sezna, da so tüdi stacunari prišli v zadostnom števili.

Gomilice. G. Gjuran, naš rojak, ki so prišli pred kratkim od vojakov, so nameščeni kak kaplan na svoje prvo mesto v Zreče blüzi Konjic. Želimo njim na njihovoj slüžbi obilo uspeha.

Bogojina. Ogenj v mladoj gošči „Križevačke imovne občine" je zavolo močnoga vetra napravo dosta kvara: prek 60 plügov mladovja je vničenoga. Gasiti je bilo jako težko na tak velkom prostori. Tüdi smo dugo nej vpamet vzeli ognja, ar je vnoči začnolo goreti.

Šalovci. Dne 23. aprila je v Gospodu za večno zaspala gospa Terezija Štefanec, gostilničarka in posestnica v Šalovcih, v starosti 42 let. Kako priljubljena je bila blaga pokojnica, je najlepše pokazala njena zadnja pot. Od blizu in od daleč so prihiteli ljudje, v velikem številu, da počastijo njen spomin in jo spremijo do njenega poslednjega počivališča. Mnogi venci so zagrnili krsto vzorne katoličanske matere. Pogreba so se udeležili tudi gasilci iz krajev: Šalovci, Markovci, Hodoš, Krplivnik, Čepinci, in Vel. Dolenci. — Blag ji bodi spomin! Naj ji bo lahka domača gruda! Naj počiva v miru!

Hodoš. 60 letni posestnik Jožef Šenfeld je bio strašno čemeren na starejšega sina, ki je šteo v zakon vzeti deklo, štera oči nej bila po voli. V svaji je vinjeni oča zgrabo kühinjski nož i sina smrtno v srce zabodno. Drügoga sina, ki je šteo miriti, je zosmicao, nato pa sam sebi z nožom skončao življenje.

Kletarski tečaj v Lendavi. Tukajšnje združenje gostilniških obrti in Vinarska podružnica priredita v petek, dne 10. t. m. kletarski tečaj v Lendavi, ki ga bo vodil kletarski nadzornik g. F. Vojsk iz Maribora. Na tečaju se bo obravnavalo teoretično in praktično vsa dela v kletarstvu. Posebno se bo še opozorilo vse tečajnike na napake naših kleti. Tečaj se prične ob 8. uri zjutraj v gostilni Horvat. Na to pa se tečaj praktično nadaljuje v kleteh tuk. vinogradnikov v Lendavskih gorlcah. Ker je ta tečaj velike važnosti za naše vinogradnike in gostilničarje, vabimo, da se tečaja prav gotovo udeleži čimvečje število gostilničarjev in vinogradnikov.

Ali imate na vrtu kakšno breskev? Četudi imate samo eno, se Vam izplača kupiti pravkar izšlo knjigo goriškega gojitelja breskev Evgena Arčona: *„Kako gojimo breskve* po sodobnih navodilih". V njej boste našli praktične nasvete, po katerih je mogoče z malim trudom pridelati obilo lepih breskev. Knjigo z 60 stranmi vsebine, ki jo ponazoruje 20 slik dobite v vsaki knjigarni. Stane samo 6·— din.

Kolesarji!

Kolesa vseh boljših znamk prodajam ponovno po STARI NISKI CENI in na male MESEČNE OBROKE! Velika izbira vseh najboljših znamk. Stare niske cene. - Velika zaloga!

Veletrgovina z kolesi, motorji, šivalnimi in pisalnimi stroji

Štivan Ernest - M. Sobota

Razgled po državi

Ljubljana. Na naši univerzi so 23. in 24. aprila komunisti skušali prirediti demonstracije. Toda slovenski akademiki so jih pometali iz univerze v veliko zabavo ljubljanskega občinstva. — V nedeljo 21. aprila se je vršila redna letna skupščina Gasilske zajednice dravske banovine. Zajednica šteje 26 žup in 971 čet. Gasilsko premoženje je vredno nad 60 milijonov Din. 95 milijonov Din narodnega premoženja je bilo obvarovanega v preteklem letu. Pri volitvah je bil za člana odbora izvoljen tudi g. Benko iz Sobote. Za zajedničke predstavnike v zvezi pa je bil izbran tudi bivši minister g. Snoj Franc. Na koncu pa je bila z viharnim odobravanjem sprejeta naslednja resolucija: Slovensko gasilstvo kot narodna organizacija, ki šteje nad 31.000 izvršujočih članov, je pripravljeno vsak čas braniti interese in koristi Jugoslavije pod narodno dinastijo Karadjordjevičev. Smatra, da mu je zagotovljen uspešen napredek in razvoj edinole v narodni državi Jugoslaviji v zvezi s Srbi in Hrvati ter v samoupravni Sloveniji. Zahteva čimprejšnjo preureditev jugoslovanskegs gasilstva na osnovi narodnih samouprav, ki naj jo Gasilska zveza izvede v polno zadovoljstvo slovenskega, hrvatskega in srbskega gasilstva. — 24. aprila je bil ustanovni občni zbor „Lige dostojnosti", ki v Ameriki že dalje časa z velikim uspehom deluje. — 25. aprila je bil predvajan *barvast film* festivala naših narodnih plesov in navad na lanskem mariborskem tednu. *Na festivalu je sodelovala tudi skupina iz naše krajine.* Film je posnel znani akademski slikar Božidar Jaka, ki je že obiskal našo krajino in nekaj njenih značilnosti ujel v barve.

Minister dr. Krek je imel več shodov. Pomemben je bil njegov shod v Št. Vidu nad Ljubljano in v Trbovljah.

V Slovenj Gradcu, ob meji, je bil 21. aprila blagoslovljen temeljni kamen nove vojašnice.

Radijska postaja v Domžalah se že povečuje - gradi pa se tudi zvezna postaja v Mariboru. Dela za povečano radijsko postajo v Domžalah so že v polnem teku. Pa tudi v Mariboru dela že zelo napredujejo in tako bo na jesen vse slovensko ozemlje zajemala močna osrednja slovenska radijska postaja v Ljubljani. Nova radijska postaja bo imela moderne studije in predavalnice v „Slovenskem domu", ki ga bodo avgusta začeli graditi. To bo gotovo višek našega prosvetnega dela na zunaj v letošnjem letu. Ves naš narod bo s ponosom in z veselimi skrbmi spremljal vsa ta dela, dela v miru in v veselju. Da bi pa vsemu temu delu izprosili božji blagoslov, bo Prosvetna zveza v avgustu priredila veliko narodno romanje k Materi božji na Višarje, da bi pri Bogu izprosili milost za to, da bi naš narod in naša država ostala izven viharjev, ki tako krvavo pretresajo druge narode.

Dr. Korošec v Niški Banji. Že nekaj dni se nahaja v Niški Banji na oddihu predsednik senata dr. Anton Korošec, ki bo tukaj prebil nekaj časa in se bo po pravoslavnih praznikih vrnil v Belgrad.

Bivši notranji minister (v zadnji Stojadinovičevi vladi, po odstopi dr. Korošca), Milan Acimovič, je bil interniran, poslan na prisilno bivanje v Bosansko Račo. Prej je bil mnogo let upravnik mesta Belgrada.

Zagreb. 27. aprila je bil odprt *pomladni velesejem.* Na njem so zastopane tudi druge države. — Na Hrvatskem bodo 19. maja občinske volitve in sicer javne.

Italijansko - nemško prijateljstvo

Ob priliki predstave filma o organizaciji in delovanju nemške Hitlerjeve mladine, so bile v Rimu velike manifestacije za italijansko-nemško prijateljstvo. Filmska predstava je bila namenjena italijanski fašistični mladini in so ji prisostvovali od nemške strani veleposlanik von Mackensen, voditelj športa v Nemčiji von Tschammer und Osten, ter neki nemški polkovnik v uniformi.

Italijanska univerza odlikovala guvernerja zasedene Poljske.

Na svečan način je bila izročena diploma častnega doktorja univerze v Modeni generalnemu guvernerju rajha na Poljskem Franku. Pri tej priliki je imel Frank govor, v katerem je poudaril vlogo Italije na pravnem polju, ker je Italija podala prve temelje evropskega pravnega reda. Frank je pristavil, da je prepričan, da bosta Italija in Nemčija dali končno obliko pravi kulturi.

Banovinska skupščina mladine JRZ

V nedeljo dne *16. junija* bo v Ljubljani mladinsko politično zborovanje združeno z občnim zborom MJRZ. Ta dan se bo v naši prestolnici zbrala slovenska mladina, da izpove svojo neomajno vdanost kralju, svojo zvestobo narodnemu voditelju ter svojo odločno voljo stati na straži domovine. V teh težkih časih je še bolj kot kdajkoli potrebno, da je vsa narodno zavedna slovenska mladina strnjena in enotna ter da z optimizmom zre v našo narodno in državno bodočnost.

Že danes opozarjamo vse krajevne organizacije MJRZ, da začno z živahnimi pripravami za udeležbo na ta veliki zbor slovenske mladine.

Banovinski odbor MJRZ.

Jamstvo članov pri Osrednji kmetijski zadrugi v M. Soboti.

Ker nas ponovno opominajo naši prijatelji, da jih mnogi izpraševajo, kako veliko je jamstvo za člane pri Osrednji kmetijski blagovni zadrugi z o. j. v Murski Soboti, jim tem potom objavimo določila naših pravil. Dotični paragraf naših pravil se glasi:

„Jamstvo zadružnikov za obveznosti zadruge je omejeno in nerazdelno in se razteza tudi na obveznosti zadruge, ki so nastale pred vstopom zadružnika. *Vsak zadružnik jamči z vpisanimi poslovnimi deleži in še s trikratnim zneskom vpisanih deležev.*

Jamstvena doba traja dve leti po preteku poslovnega leta, v katerem ali konec katerega je prenehalo članstvo".

STAROSLOVENSKE MOLITVENE KNIGE se ponovno dobijo za 30 din. v knigarni pri Zver Ivani v Soboti.

Martinje. Komaj 20 letni Kozar Jožef je mro, edini sin žalostne matere in veren naročnik naših listov. Srce Jezušovo naj potolaži mater, njegovoj düši pa naj bo smileno.

Ste nam našli novega čitatelja ?

Rafaelova družba sporoča:

Izseljenski odposlanik v Parizu je v odgovoru na našo prošnjo z dne 10. januarja 1940. No. 83/IV, dne 30 marca 1940. pod št. 1379. sporočil, da biva Pintarič Marija v Ferme de Galande a Reau par Moissy-Cramayel (Seine et Marne). — Navedena je bila pozvana, da pošlje redno del svojega zaslužka svojcem v domovino.

Radio za izseljence: „Kratkovalovna postaja v Beogradu pričenši s 1. aprilom vsak dan ob *19.40 do 19.50 ure oddaja v slovenskem jeziku* in sicer na valovni dolžini 49.18 metrov, odnosno 6100 kilociklov z antensko energijo 10 kilovatov. — Ta oddaja je prvenstveno namenjena našim Slovencem v inozemstvu v Evropi".

Izseljenci, pišite nam, ali morete poslušati te oddaje in ali imate kake posebne želje glede predavanj. Prosite svoje gospodarje, ki imajo radio, da vas za teh 10' povabijo na poslušanje.

Zveza poljedelskih delavcev sporoča:

Zveza poljedeljskih delavcev je pri Kr. banski upravi v Ljubljani vložila prošnjo, da se uredba o minimalnih plačah raztegne tudi na delavce, ki delajo v vinogradih v Lendavi in okolici na način, kakor je to že v veljavi za viničarske delavce v Ljutomeru in drugod po Štajerskem. Večina delavcev, ki delajo v lendavskih in okoliških goricah, prejema dnevno plačo 15 din. ob lastni hrani. ZPD apelira na socialni čut vseh delodajalcev, da v tem pogledu storijo svojo krščansko dolžnost. Tudi delavec je naš bližnji in potreben človeka dostojnega življenja.

ZPD plača stanovanje svojemu članu Herci Mihaelu v Beltincih, ki ga je uprava imanja deložirala in odpustila iz službe. ZPD je vložila prošnjo, da se imenovanega vzame nazaj v službo. Če njeni prošnji ne bo ugodeno, bo imenovanemu poskrbela delo in zaslužek drugod. Noben član ZPD., ki je pošten, ki ni delomržnež, ki krščansko misli, ne sme trpeti pomanjkanja. ZPD je dala tudi podporo svojemu članu Balek Danijelu v Čikečki vasi, ker mu je pogorela hiša.

Delavci! V Novinah bomo v bodoče priobčevali vse, kar se tiče delavcev in njihovih potreb. Novine bodo stale 30 din. za 6 mesecev, če je naročite v inozemstvo. Naročite si je lahko tudi pri ZPD v M. Soboti in tam naročnino tudi vnaprej plačate. Predno odidete, se prijavite v pisarni ZPD., da boste časopis redno dobivali v Francijo ali v Nemčijo, kamor bodete v kratkem šli na delo.

Izseljenec nam piše

Prvi nejsan i tüdi zadnji se Vam neščem oglasiti iz tujine.

Predno pa Vam odkrijem moje žele, se Vam oglasim z besedo rajskega glasu:

Faljen Jezus i Marija. Da bi nam ti sveti imeni v leti 1940. podelili blaženi mir, ki si ga vsaka düša želi, šče bol pa mi ubogi daleč od doma v tujini živeči izseljenci, ki posebej dobro občütimo težek udarec nad Evropo. Miseo i skrb na dom nas je nagnila do tega, da smo se zbrani v nedelo pri cerkvi odločili, da si naročimo naš domači tisk „Novine", ki nam bo še bol poživil spomin na dom i domovino, ki je nikoli ne pozabimo. Zato Vas vlüdno prosim g. vrednik, pošlite nam naš domači tisk „Novine" i obenem tüdi položnico za 6 mesečno naročnino.

V imeni naše slovenske drüžbe v vesi Nomain, ki ni bogve velikoga števila, samo pet nas je, Vam pošilam iskrene pozdrave. Pozdravim tüdi rojstno ves Filovce i vse prijatele i poznance iz bogojanske fare.

Spoštovanjem

Štefan Balgač, Nomain.

ZALAR MARIJA:

Kuharica piše o birmi

Birma ali po domače „ferma" bo v naši krajini letos maja.

Vsakih šest let obiščejo gospod püspek ali škof vsako faro, da opravijo vrhovno nadzorno službo v cerkvi in v župnem uradu in da služijo kot škof prevzvišeno opravilo pontifikalne svete maše in podelijo birmancem svestvo potrjenja. Pa lepo povedano, da obiščejo vernike in jim drže cerkveni govor ali pridigo. Mnogi bi škofa nikdar ne videli, tako pa ga vidijo pri birmi v domači vaški cerkvi.

Birma je svestvo. Sveti Duh pride po polaganju škofove roke in z maziljenjem svete krizme nad birmanca in ga potrdi v sveti veri. Rahel udar po licu birmanca pomeni, da moraš raje trpeti in umreti, kot zapustiti sveto vero, kot izdati Jezusov nauk ali zatajiti vero. Pred podelitvijo svete birme so molitve, v katerih škof prosijo Boga svetega Duha, da pride nad birmance s svojo milostjo sedmih darov, ki so: 1. dar modrosti, 2. dar umnosti, 3. dar svéta, 4. dar moči, 5. dar vednosti, 6. dar pobožnosti, 7. dar strahu božjega. Po birmi je zadnji blagoslov, pri katerem morajo biti vsi birmanci z botri navzoči. Za to dá znamenje veliki zvon, da je čas iti k zadnjemu blagoslovu.

Škof ali püspek so cerkveni knez, to je, oni spadajo v zbor višje duhovščine ali visokega klera. Kler je toliko kot duhovščina. Oni so dostojanstvenik vladajoče Kristusove cerkve na zemlji. V vsaki državi potrdi poleg papeža tudi državna oblast škofa. Le dobri, zvesti državljani so lahko škofje, le takim narod rad izkazuje ljubezen in pokorščino. Našemu škofu je ime dr. Ivan Jožef Tomažič. Oni so škof lavantinske škofije, ki ima svoj sedež v Mariboru. Rojeni so bili pri Svetem Miklavžu pri Ormožu. Bogoslovne študije so dovršili v Rimu. Bili so več let v škofiji v službi tajnika, tako jih je boža milost pozvala na to visoko mesto lavantinskega škofa.

Naša krajina je do preobrata spadala pod sombotheljsko püspekijo. Sveta stolica še ni razdelila Slov. Krajine od sombotheljske škofije, pač pa je dodeljena najbližji škofiji lavantinski v dravski banovini. Take delitve trajajo mnogo let, večkrat po 100 let, preden v Rimu vse to urede. Tu gre za stare pravice ter je treba nešteto preiskav, obravnav in procesov, preden se izloči trajno cerkvena last iz ene v drugo škofijo. Torej mariborski škof nosijo naziv za našo krajino: apostolski administrator (upravitelj) ter imajo vse pravice škofa v teh naših farnih cerkvah. Oni so za našo krajino nekak namestnik sombatheljskoga škofa, vendar s pravico popolnoma samostojnega vodstva. Škofa se naziva „prevzvišeni", ne daje se mu roka, niti se je ne poljublja. Poljubiti se sme samo prstan, katerega nosi škof na desni roki, ali pa križ, če škof to dovoli. Pripravita se mu dve sobi. Prva je sprejemnica, kjer se mu poklonijo predstavniki in občinski ter cerkveni odbor. Druga soba je njihova spalnica. V spalnico spada lep križ in pod križ klečalnik. Vse drugo se pripravi v sobo kot sploh za finega gosta.

Kdo se povabi na obed, določi škofov tajnik. Povabijo se višje osebe iz občine, sosednja duhovščina in cerkveni odbor. Sprejem pa je takoj po prihodu v župnišče. Podoknica je zvečer ob osmi uri. Pojejo se le tri pesmi po eno kitico. Lahko so te pesmi narodne, vesele, lahko je vmes ena Marijina. Škofu gre vsa fara do križa nasproti, tam je tudi sprejem, dobrodošlica.

Končno pripomnim, da je predpisano po dvornih običajih za škofov obisk na pojedini šest vrst mesa. Ta predpis se imenuje ceremonija. Dvorna ceremonija s predpisom jedil za škofov obed se je uveljavila tudi za birmovanje in tako so župniki po deželi vodili predpisni obed s šest vrst mesa: ribe, govedina, pečeni ptiči (domači), svinjska pečenka, ali telečja, ali kozliček, suho meso, razne pastete ali v zimi divjačina. Pa naši škofje so bolj domači in razumejo našo skromnost.

Par pripomb za birmanske pojedine.

O škofovem obedu se mnogo govori. Glavnih pravil lepega vedenja še ne vedo vsi, zato se pogovorimo, ker to velja sploh za vse olikane ljudi.

1. Na škofovi pojedini ne smejo biti nobene ženske, niti ne strežejo ženske, ampak le moški.

2. Takoj po prihodu visokih gostov vpraša kdorkoli spremljevalca Prevzvišenega po osebnih željah in navadah škofovih, radi prehrane in bivališča.

3. Strežnik mora biti zelo snažen, ostrižen, da las ne pade v jed. Preobleče naj se tik pred obedom, da ne bo nosil ves prepoten na mizo.

4. Pri mizi se škof prvi vsede, od mize prvi vstane in prvi začne jesti.

5. Ne dajaj za slavnostni obed takih jedil, ki se težko jedo. Na pr. dolge rezance v juho, od ocvrtih piščancev se daje le večje kose, ker se z malimi ne more rezati, v roke jemati se pa ne spodobi.

6. Vse se drži s servijeto. Servira se ob levi roki gosta, a drži do krožnika. Prvo se ponudi slavnostnemu gostu.

7. Ob strani velike mize naj bo ena mala miza, kamor se vse postavlja, da vrata ne dirkajo venomer.

8. Posebna mizica je za cigare in cigarete, kjer si vsak vzame, če se bo sploh kaditi smelo.

9. Radio se odpre le na željo slavnostnega gosta in se mu predloži program na mizo:

10. Cvetice brez duha naj bodo na oknih.

11. Prt je najlepši bel. Pribor je za škofov obed srebrn. Da čaše ne bodo rosne, jih ne nosi iz mrzlega na toplo.

12. Slavnostnega gosta se vpraša, koga on povabi na obed. Vsi povabljeni se pred obedom poklonijo škofu Župnik, kot gostitelj predstavi škofu vsakega gosta posebej. Cerkveni funkcijonarji so po navadi povabljeni.

13. V spalno sobo daj vse, kar spada. Tudi dnevni časopisi se poskrbe.

Ciganska pridiga pri Zagrebu

Hrvatske oblasti in v zadnjem času posebno „Kmečka zaščita" se trudijo, da bi cigane privadili na normalno in človeka vredno življenje. V nedeljo 21. aprila je oznanil župnik pri Sv. Klari v Zagrebu, da bo na dan sv. Jurija proščenje v župni cerkvi v Odri onkraj Save in da bo ob tej priliki tudi pridiga v ciganskem jeziku. Ker biva na ozemlju obeh župnij t. j. Sv. Klare in Odre okrog 800 ciganov in cigank. Seveda je prišlo tudi mnogo kmečkega prebivalstva. Pridigo v ciganskem jeziku je imel župnik od Sv. Križa g. Anton Medven, ki že 20 let poučuje ciganski jezik in je spisal celo cigansko slovnico in besednjak. Obe knjigi pa sta še v rokopisu. V svoji pridigi je gosp. župnik navzoče cigane navajal h krščanskemu življenju in jih bodril z ugotovitvijo, da smatra katoliška cerkev tudi cigane za enakopravno narodnost. Med cigani je tudi veliko katoličanov, ki so krščeni. Mnogo jih poseduje lastne lesene ali zidane hišice in se udejstvujejo v poljedelstvu na lasten ali tuj račun. Ti cigani so se že privadili na kmečko življenje in se popolnoma odpovedali svojemu prejšnjemu nomadskemu življenju. Znaten del ciganov pa še vedno živi primitivno na prostem pod šotori. Ozemlje Zagreba proti jugu bi se lahko označilo kot cigansko središče.

Oglasi v Novinah,

najbolj razširjenem prekmurskem tedniku,

imajo uspeh!

Drzna akrobacija Dragoljuba Aleksiča

V resnici skrajno drzno akrobácijo je izvedel v *Beogradu* znani akrobat Dragoljub Aleksič. Splezal je iz letala, ki je krožilo nad Kalemegdanom, ter se z zobmi obesil na jermen. Tisoči Beograjčanov, ki so se sprehajali po Kalemegdanu, so bili priča te nenavadne akrobacije, ki jo je Aleksič za pravoslavno velikonoč ponovil. Ob priliki svetovne razstave v Rimu hoče Aleksič tudi tam pokazati svojo vratolomno akrobacijo. Kljub vsem svarilom svojih prijateljev, ki so bili prepričani, da bo to gotova smrt, je drzni akrobat stopil v letalo, ki ga je vodil Joža Križaj. Kmalu se je letalo povzpelo v višino in krožilo nad Kalemegdanom. Ljudje spodaj so razločno videli, kako je Aleksič s svojega sedeža splezal po že pripravljeni lestvici, se prijel z zobmi za jermen in nato lestvico spustil. Z razpetimi rokami je visel, držeč se samo z zobmi, med nebom in zemljo, medtem ko so gledalci z grozo opazovali, kaj se bo zgodilo. Čez nekaj trenutkov je Aleksič spet splezal po lestvici nazaj na svoj prostor. Vsi so se oddahnili, ko so videli, da je spet na varnem. Ko je letalo spet pristalo, je Aleksič izjavil: „Ne želim si pridobiti niti denarja niti slave. Čisti dobiček moje prireditve na pravoslavno velikonoč bo šel v korist dobrodelnega društva „Kosovska Devojka". Rad bi samo pokazal svetu, kaj premore jugoslovanski akrobat".

Borovje, dobro za rušt, 190 kom. 80 kub. m. se ugodno proda v Sebeborcih. Več pove Fartelj Jožef, Tešanovci h. št. 116.

Zahvala

Vsem, ki so sočustvovali z nami, nam ustmeno ali pismeno izrazili sožalje ob bridki izgubi naše nepozabne soproge, matere, gospe

Terezije Štefanec

gostilničarke in posestnice,

onim, ki so počastili njen spomin z številnimi venci, sorodnikom, prijateljem in znancem, gasilcem in vsem ostalim, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, izrekamo s tem našo najiskrenejšo zahvalo.

Šalovci, dne 25. aprila 1940.

Žalujoči soprog in sina.

Pošta.

Ropoša Jožef, G. Lendava. Novine Bokan Franca so prišle iz Francije nazaj s pripombov, da je mesto spremeno. Javite nam njegov novi naslov. **Kovačec Evgen á Urcel.** Za letos doplačate še 12 din. **Nemec Janez, Vaihingen Enz.** Poslali smo vam prošene številke Novin i Marijinoga lista. Tüdi na vaše prejšnje prošnje smo vam vsikdar doposlali številke, ki so vam menkale. **Iz Francije smo sprejeli naročnino od sledečih:** Fujs Adela, Bouseville 112 din, razdelili po naročili. Balažic Marija, Boyelles 234 din, razdelili po naročili. Hozjan Ana, Hondeghen 109.25 din. Ferenc Alojz, Auzoer 57.50 din. Prša Marija, ferme de la Netz, 97.75 din. Casar Rozika, á Marly, 102 din. Casar Vilma, Vieux Berguin. 28.75 din. Krauthaker Veronika, Le Pot de Fer, 15.25. Ali ste že pred tem dobivali Novine v Francijo? — **Žalik Štefan, La Commanderie.** Javite nam naslov, na šteroga ste do zdaj dobivali Novine, da vam na tistoga ne bomo več pošilali, nego samo na novoga.

CENE

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Lendavi

Biki I. vrste 6.75 do 7, II. vrste 5—6, telice I. vrste 6—6.50, II. vrste 5, III. vrste 4 do 4.50, krave I. vrste 4.50, II. vrste 3, teleta I. vrste 6—7, II. vrste 5—5.50, poldebele svinje 7—10 din za kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 12, II. vrste 10 din, svinjsko meso 12—14 din, slanina 18, mast 22, goveje i telečje surove kože 12 din za kg. — Pšenica 250 din, ječmen 220, žito 200, oves 200, koruza 190—200, grah do 600, krompir 150, seno 120—140, slama 35—40, pšenična moka do 450, koruzna moka 225, ajdova moka 400 din za 100 kg. — Trda drva do 120 din za kub. meter, jajca 0.50—0.65 za komad, mleko 1.50 za liter, zmočaj 26—30 din za kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 3.50 do 4.50, finejše sortirano vino 5—7 din za l.

Plemenski sejem v Beltincih

Letošnji spomladanski plemenski sejem rodovniške živine za simodolsko govedo se je vršil v sredo 24. aprila na občinskem sejmišču v Beltincih. Prignano je bilo 53 plemenskih rodovniških bikov. Prodano je bilo 32 rodovniških bikov in to za rodovniške organizacije ter občine v srezih Ljubljana okolica, Ljubljana mesto, Ljutomer, Maribor levi breg, Lendava in Sobota. Povprečna cena bikov je bila 9—10 din za kg žive teže. Uspeh plemenskega sejma je bil zelo zadovoljiv. Najlepše živali so postavile na sejem rodovniške organizacije Veržej, Lutverci, Mala Polana in Kapca ter banovinska kmetijska šola Rakičan. Z zadovoljstvom smo opazili številne kupce iz ljubljanske okolice, kateri že ponovno prihajajo na naš plemenski sejem nakupovat rodovniško živino. Letos so odpeljali dva vagona živine. To nam je najboljši dokaz za dobro kakovost naše živine. Letošnji spomladanski sejem je zopet pokazal uspešno delovanje naših živinorejskih selekcijskih društev pri pospeševanju in zboljševanju naše živinoreje.

PENEZ

London 1 fünt 173—217 Din Pariz 100 frankov 98—123 Newyork 100 dol. 4424—5520 Nemška marka 14·70—14·90

Pristna

ljutomerska vina

kupujte le pri

Vinarski zadrugi v Ljutomeru

Vsa manufakturna oblačila si lahko nabavite še vedno najceneje samo pri

FERDO HORVATH

V BOGOJINI

Železna drakšla za kolara, šrot mašini, mala kola, železni plügi, okopalniki, osipalniki, za kukorico saditi, bint mlini, trier za mlin, reporeznice, dečinski vozički, ročne mlatilnice pa tüdi na razne dróbne reči bo na risaoski pondelek popoldne **licitacija v Krogi št. 93 pri Soboti.**

Cena oglasov:

Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din
Mali oglasi 15 Din
Poslano med tekstom vsaka beseda 2 Din

Za tiskarno v Lendavi: Balkanji Ernest Izdajatelj: Klekl Jožef Urednik: Ivan Camplin